

Samfundet S:t Erik
Stockholm

YTTRANDE

2017-10-04

Stockholm stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Område vid Klockelundsvägen, Larsboda 2:3, Farsta, utställning av detaljplaneförslag. Dnr 2011-15589

Samfundet framhöll i samrådsyttrande 2016-06-07 att en välbevarad byggnad på fastigheten Larsboda 2:3 (sannolikt Calle Jularbos sommarstuga) borde bevaras och ges skyddsföreskrifter i stället för att rivas (se bilaga 1).

På plankartan har huset nu glädjande nog fått skyddsbestämmelsen q1 – dock utan omnämnande i planbeskrivningen, där egendomligt nog anges att endast två (i stället för tre) byggnader får skyddsbestämmelser.

I övrigt har Samfundets skrivelse tyvärr inte påverkat planförslaget. Skrivelsen innehåller ett flertal inte oväsentliga sakuppgifter, som saknas i stadens utredningsmaterial. De kommenteras dock inte och nämns inte ens i planbeskrivningen.

Det vackert belägna torpet Ulrikelund har stor betydelse för helhetsmiljön. Det hette ursprungligen Klockelund och har således gett namn åt området. Det näraliggande torpet Karlsvik revs tyvärr i slutet av 1900-talet.

Ulrikelund sades i samrådet vara ”i för dåligt skick för att bevara” men anges nu i stället i planbeskrivningen som ett självklart rivningsobjekt ”då det upplevs privatisera området och ta delar av värdefull parkyta i anspråk. I stället föreslås en plan yta som minner om torpgrunden”.

Huset är byggt på 1930-talet, troligen 1933 (årtalet finns på vindflöjeln) men är uppfört på 1800-talstorpets stengrund och torde vara mycket likt det ursprungliga torpet. Det köptes av staden så sent som 2014 av den nuvarande hyresgästen, vars far övertog Ulrikelund för 50 år sedan (troligen 1967). Huset har ända sedan dess varit åretruntbostad och är i gott tekniskt skick.

I planbeskrivningen nämns liksom tidigare att det vid Plantagen finns ”en igenvuxen visningsträdgård”, som endast kommenteras med att där finns en trädgårdsdamm som är hemvist för mindre vattensalamander och vanliga grodor. Trädgården och dammen utplånas i planförslaget och bebyggs dels med två bostadshus och görs dels till en lekplats – vilken absurdt nog ska ”ges en karaktär som anspelar på områdets historia med handelsträdgård och odling” .

Samfundet måste återigen poängtera att det rör sig om en välplanerad demonstrationsträdgård, som kallades ”Blomstergården” och invigdes 1984. Den utformades av den kände trädgårdsdirektören Harry Fahlström och är inritad i gällande stadsplan från 1980, där den beskrivs som en ”ca 8000 m2 stor demonstrationsträdgård”.

Trädgården innehåller värdefulla exotiska löv- och barrträd, som nu vuxit sig stora tack vare goda växtbetingelser. De har märkligt nog totalt förbisetts vid de natur- och trädinventeringar som gjorts, men måste naturligtvis inventeras av en kompetent landskapsarkitekt eller dendrolog.

Bland träden märks bland annat en ståtlig kinesisk flodcypress (*Metasequoia glyptostroboides*), av vilken det troligen endast finns två andra stora exemplar i Stockholmstrakten.

Mitt i trädgården ligger den 120 m2 stora dammen och ett intressant stenarrangemang, formgivna av den kände trädgårdsdesignern Helge Lundström och nämnda i hans bok ”Sten, vatten, växter” (2000).

Blomstergården sköttes av Hortus och därefter av Plantagen, men återlämnades omkring år 2001 till Stockholms stad och har därefter vanskötts av staden.

Exploateringen är i överkant för det natursköna landskapet. Trots arkitektoniska ambitioner är bebyggelsefronten mot Perstorpsvägen storskalig och alltför enahanda, särskilt i det västra kvarteret, med dess dova, dystra färger.

Sammanfattningsvis finner Samfundet S:t Erik att områdets ”ursprungsbyggnad” torpet Ulrikelund (Klockelund) måste bevaras. Detsamma gäller demonstrationsträdgården, vilken bör behandlas som en unik resurs för Farsta. Detta innebär att det mellersta kvarterets två östligaste hus mot Perstorpsvägen måste tas bort.

För Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Fredrik von Feilitzen
Styrelseledamot

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Plusgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Bilaga 1

YTTRANDE
2016-06-07

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Samråd om detaljplaneförslag för Larsboda 2:3, Farsta. S-Dp 2011-15589

Planförslaget innebär nybebyggelse inom ett område med naturmark, kolonilotter och Plantagens trädgårdsbutik (tidigare Hortus). Naturområdet längs vattnet bevaras, med dess viktiga ekmiljöer. Vi fokuserar här på två aspekter som behandlas ofullständigt i planbeskrivningen.

Längs stranden vid Klockelundsvägen finns privata villor, ursprungligen sommarstugor. En sportstuga och "Jularbos lusthus" ges skyddsföreskrifter.

På fastigheten Larsboda 2:3 finns en välbevarad sommarstuga från omkring 1930, som föreslås rivas och ersättas med ett flerbostadshus. Enligt grannar var det just detta hus som var den folkäre dragspelsvirtuosen och kompositören Calle Jularbos sommarstuga. Den bör bevaras av kultur- och personhistoriska skäl.

Områdets äldsta hus var torpet Ulrikelund (egentligen Ulrikslund, en period kallat Klockelund). Det vackert belägna faluröda huset är från 1933, enligt en nedtagen vindflöjel, men det torde vara mycket likt det ursprungliga 1800 tals-torpet och är byggt på dess gråstensgrund. Stugan anges vara "i för dåligt skick för att bevara" och föreslås ersättas med en enklare paviljong för sommarcafé. Huset är emellertid i själva verket åretruntbostad i gott skick och bör bevaras.

Planbeskrivningen anger att det vid Plantagen finns "en igenvuxen visningsträdgård", vilken dock inte kommenteras i de naturutredningar som gjorts. Det rör sig om en cirka 8000 m² stor demonstrations-trädgård intill Plantagen, vars mark ägs av Stockholms stad. Den utplånas i planförslaget, möjligen frånsett ett antal barrträd planterade på rad norr om Plantagen. Trädgården anlades av den kände trädgårdsdirektören Harry Fahlström och invigdes 1984. Den innehåller en mängd olika exotiska och sällsynta löv och barrträd. Växtbetingelserna har varit goda och träden har nått ansenliga dimensioner, men trädgården har sedan många år lämnats åt sitt öde. I mitten finns intressanta stenarrangemang och en stor damm, formgivna av Helge Lundström, "ett av de stora namnen inom svensk trädgårdsanläggning".

Sammanfattningsvis bör den unika demonstrationsträdgården inventeras av botanisk expert, restaureras och bevaras som en sevärd "stadspark" för södra Stockholm. Ulrikelund och Calle Jularbos sommarstuga bör bevaras och ges skyddsföreskrifter.

Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Fredrik von Feilitzen
Styrelseledamot

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Plusgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950